

Leletmentés

Egy fotó és egy levél 1975-ből

Magánfotó és magánlevél: Létay Verának írta Feleki László 1975-ben. Azért teszem közzé Létay Vera kéziratos hagyatékából honlapján, mert felfed valamit a lényéből áradó varázslatos hatásból, amely annyi kortársát megejtette, miközben ő maga az *Élet és Irodalom* színikritikusaként éveken át rendszeresen írt kérlelhetetlen kritikáival ezekben az években vívott ki magának általános elismerést és szakmai presztízst: „Mint látható – írja a levél és a fotó szerzője – Maga a kép fénypontja, s azzal a varázslatos fiatalsággal néz bele a közvetlen világba, amelynek pusztá gondolatára megfagy a vér a telefonban említett színpadi szerzők ereiben, már nem is tudom, melyikről volt szó, de mindegy: madár az madár, csak egyszárnyú legyen.”

Közel fél évszázad múltán minden egykori magánügy, magándokumentum – levél, fotó, naplófeljegyzés –, ha nem

is veszi el teljesen magánjellegét, kordumentummá is válik. Az időbeli eltávolodás egy pontján még a saját családi fotóinkon látható szeretett alakokban és arcokban is megjelenik valami „többlet”, kiül valami rájuk a „közösből”, a történelmi korszakból, a társadalmi életvilágból, a „korszellemből”. A régi családi fényképeken „beszélni kezd” a háttér, az élethelyzet, az öltözködés, a hajviselet, a habitus, a mimika, a gesztusok, mindaz, ami az adott korszakra vall és amit képzelőerőnk a megismert és az időközben megtapasztalt-átélt történelemből átvisz és belevetít ezekbe a képekbe. A régi fotók bizonyos értelemben úgy hatnak ránk, mint a művészi alkotások: az esetlegesben, a véletlenszerűen rögzült („lekapott”) életpillanatban egy egész társadalmi életvilág jelenik meg: bennük és általuk maradnak fenn szeretteink, barátaink, a hozzánk közelállók, akik már nincsenek velünk, mert nincsenek közöttünk, és velük együtt a társadalmi téridő egy más emberek lakta és élte világa is.

Akik ezen a fotón az 1970-es évek életvilágából egy esküvő – egy igazi magáneseemény – vendégseregéből kiválva, feltehetően egy budapesti házasságkötő terem előtt láthatóak, már nem élnek. Nem él a kép készítője (és a levél írója), Feleki László¹ sem, aki a képen értelemszerűen nem látható, de akinek pillantása a fényképezőgép révén fényképpé – az idő halotti maszkjává – dermedt. Egyedül a kép él és élteti azokat, akik – levélből is jól kivehetően – ismerték és kedvelték egymást: balról Réz Ádám², jobbról Sipos Tamás³ és velük szemben a láthatatlan, a

---

¹ Feleki László (1909–1989) a korszak közkedvelt humoristája, népszerű sportújságírója, számos aforizma-kötet szerzője.

² Réz Ádám (1926–1978) a korszak ünnepezt műfordítója, műkritikus, kiadói szerkesztő, publicista (Réz Pál tragikusan korán elhunyt testvére).

³ Sipos Tamás (1931–2002) televíziós dramaturg, író, sportújságíró, sportember. Fiatalkorában a magyar kézilabdaválogatott kapusa volt, később sikeres ökölvívóedző, majd a lóspport szerelmeseként – erre utal a levél kitétele – mint hajtó (zsoké) is gyakran szerepelt az üggetőn. *A pénz*

fényképezőgépet tartó Feleki László – három férfi, középen
rajongásuk tárgyával – Létay Verával.

Szilágyi Ákos

---

istállója című sport-memoárjában örökítette meg életének ezt a periódusát.
1975 és 1981 között Létay Vera élettársa volt.

Budapest, 1975. július 4.

Kedves kis Vera!

Azt hiszem, egy kicsit túlságosan nagy reklámot csináltam előre ennek a szerény kis fényképnek, de igazán csak azért hívtam fel, hogy megtudjam, azonos-e önmagával, pontosabban: jó-e a cím, vagy valami ilyesféle (nem vagyok a szavak embere). Mint látható Maga a kép fénypontja, s azzal a varázslatos fiatalsággal néz bele a közvetlen világba, amelynek pusztá gondolatára megfagy a vér a telefonban említett színpadi szerzők ereiben, már nem is tudom, melyikről volt szó, de mindegy: madár az madár, csak egyszárnyú legyen. A kép jobboldalán Réz Ádám látható, Magától jobbra egy zsoké, vagy hajtó és azt hiszem, háttal Kardos Gyuriné.

Fényképészeti szempontból egyébként nagyon gyöngén sikerült ez a délután, a házasságkötő teremben, amely elég topis volt, alig volt fény, úgy hogy valamennyi felvételem selejt lett, csak az utcai felvételek sikerültek valamennyire.

Mást nem tudok felhozni mentségemre, megígértem Matolcsy Esztinek⁴, hogy a legközelebbi esküvőjére 27 dines filmmel fogok felvonulni. Remélem, jól vannak. Tamást öleléssel, Magát kézcsókkal üdvözlöm! (mi ebben a logika?)

Feleki László

U.i. Film mellékelve, a sokszorosítási jog a modellé.

---

⁴ A fotó Létay Vera egyik legközelebbi barátnőjének, a Magvető Kiadó szerkesztőjének és mindenek titkárnőjének, Matolcsy Ildikónak a lánya, Matolcsy Eszter esküvőjén készült.